

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. — Naročnina: za celo leto 30 Din. za pol leta 15 Din. za inozemstvo za celo leto 50 Din — Inserati po tarifu. — Pismenim vprašanjem naj se priloži znamko za odgovor. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. — Plača in toži se v Ljubljani. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ulici št. 7. — Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Beseda o kulturi.

Nedeljski »Slovenec« (12. aprila) je v svoji znani rubriki: »Kaj pravite?« prav trdo prijel »mladega gospoda doktorja Janžeta Novaka«, ki da je storil »svojemu ljudstvu strašno krivico v zagovoru, ki ga je imel pred ljubljanskim sodiščem v korist dveh obtožencev, ki sta bila obdolžena (in tudi obsojena), ker sta svoja dva otroka imela zaprta v nesnagi v hlevu.

V tem zagovoru je baje rekel dr. Janže Novak po poročilu »Slovenskega Naroda«, ki ga navaja tudi »Slovenec«, sledeče:

»Gospod doktor je rekel, da sedi na obtožni klopi namesto obtožencev pravzaprav 50-letna slovenska kultura. Imamo udobna poslopja za krave in prešičke, preskrbeli smo jim živinozdravnike, a za otroke nismo skrbeli. Na kmetih je splošna navada, da spe odrastli otroci v hlevu pri živini. Obtoženca sta žrtvi žalostnih razmer, v katerih živi naše ljudstvo.«

Po poročilu »Jugoslovana« pa, ki ga »Slovenec« tudi navaja, je rekel g. dr. Janže Novak baje tole:

»Zagovornik je navajal, da spe na deželi otroci od jeseni do spomladi v gnezdih, ki si jih sami spleto in da opravljajo vanje svojo potrebo, spomladi pa da jih skidajo, kar ve iz lastne izkušnje. Na zatožno klop je treba postaviti našo inteligenco in njeno delo v zadnjih 50 letih. Kar se stanovanjske higijene tiče, se ni storilo ničesar... kar se počne, se ne počne iz hudobnosti, ampak iz nevednosti.«

Na vse to dodaja »Slovenec«: »Ako so ta poročila točna in resnična, je g. dr. Janže Novak... storil svojemu ljudstvu strašno krivico. Res je, da odrastli sinovi spe ponekod pežimi v hlevu, nikdar in nikjer pa ne dekleta in otroci. Ne vem, kje si je odvetnik dr. Novak nabiral takih »lastnih izkušenj«. Če kje tak kraj res obstoji, je gospod doktor dolžan, to povedati, da drugi kraji ne bodo trpeli take krivice... Čudno, je da napada ta gospod 50-letno kulturo, kakor da bi bila slovenska kultura kriva zablod obtožencev... Ali je tega krivo slovensko ljudstvo, naš kmet?«

Mi se ne bi spuščali v razpravo o tej zadevi, če se ne bi tikala tudi neke zelo važne načelne točke. Nas ne zanima namreč toliko točnost ali netočnost poročil »Slov. Naroda« oziroma »Jugoslovana«, in ravno tako se ne bomo bavili z raziskovanjem podrobnosti, pač pa nas zanima druga stran vprašanja, ki je silno važna in zanimiva.

Recimo, da je vse tako res in da je vse točno, kar je po časopisnih poročilih povedal dr. Novak v svojem zagovoru. In če je vse to tudi res — kaj je potem zagrešil dr. Novak? Ali je mar to greh, če kdo javno pribije in ožigosa napake, na katerih trpimo?

Pri nas žalibog res izgleda tako. Pri nas živimo še vedno v silni zmoti, da se ne sme javno povedati, kar »škoduje ugledu« ne vem koga ali katerega! To pa je večinoma nesre-

čen plod tiste še bolj nesrečne nekdanje staro-avstrijske liberalno-klerikalne »politike« (pravzaprav bedarije), ki si je postavila za glavno načelo, da je treba vsakega pristaša te ali one skupine »ščiliti«, pa če je bil ta ali oni še tako zrel za kriminal. Ta do skrajnosti nemoralna in nepoštena in nesolidna metoda »ščitenja« za vsako ceno pa se je prenesla kasneje tudi na polje, kjer je ta metoda najbolj nevarna, namreč da je treba tudi »slovenstvo ščititi« za vsako ceno vsaj »zaradi ugleda pred tujci(!)« Spoštovanje samega sebe namreč po naših »moralnih« pojmih ni nič...

Tako smo prišli tako daleč, da ljudje vse mogoče stvari vedo, toda zastonj čakajo na strogo pravico, kajti »ugled« zahteva molk.

Dr. Novak pa ni molčal v »interesu ugleda«, in to je njegov greh po dosedanjih skvarjenih moralnih pojmih naše »javnosti«. Mi pa smo tako predrzni, da pravimo, da je to velika zasluga, če si upa kdo svoja usta odpreti v pravem interesu naroda! To in samo to pa je storil dr. Novak!

Kaj bi rekli n. pr. o zdravniku, ki vidi na bolnem telesu debele gnojne bule, pa reče bolniku vseeno: »O, vi ste najbolj zdrav človek!« Kaj bi rekli?

Zato pa bi »Slovenčevi« zaščitniki ljudskega ali narodnega ugleda mnogo bolje storili, če bi enkrat zapičili svoje moralne sile v

ta kup blata, gnoja in nemorale, da bi se ljudstvu vrnil že precej omajani pravni čut!

Še nekaj o naši kulturi in o naših šolanih ljudeh, ki jim pravimo po navadi »inteligenca«. Res je, da je med nami kulture precej, ne pa dovolj. Smo nekako podobni tistim narodom, kjer je kulturna samo tanjša ali debelejša »zgornja plast«, široka masa pa je kar nedotaknjena in živi v glavnem kar po svojih dobrih in slabih nagonih. Tako ni samo pri nas, ampak večinoma povsod. Glavno kulturno delo pa je v tem, da nosijo šolani ljudje civilizacijo, širijo in odkrivajo kulturo, zlasti kulturo srca, v to spodnjo, široko narodno plast.

In sedaj nastane vprašanje: kaj in koliko pa so storili naši šolani ljudje (»inteligenca«) v tem oziru v zadnjih 50 letih? Kaj ne poznate statistike?

Zato pa je imel dr. Novak čisto prav, ko je rekel, da je glavni sovražnik ljudstva njegova nevednost in nepoučenost.

Naša naloga pa mora biti, da trgamo z lica našega ljudstva tisto grdo krinko moralne hinavščine, ki bi mu jo neki ljudje radi natakčili, in da javno opozarjamo ljudi ne samo na njihovo »lepoto«, ampak tudi na njihove napake, da ozdravimo in bodo res lepi, zdravi, moralni in kulturni, posebno v srčni kulturi. Tudi »Slovenec« je na to že dostikrat opozarjal, sedaj pa je na to menda pozabil — bržkone zopet v kakšnem »interesu«. Mnogi ljudje so namreč mnenja, da imajo ljudje le tistega radi, ki jih hvali...

Nedostojne metode.

Dandanes je šport tudi pri nas zelo razvit in kmalu za nas ne bo večjega kraja v naši državi, kjer ne bi imeli vsaj enega športnega društva. Pri vsi svoji priljubljenosti pa šport pri nas še zdaleka ni na tisti višini kakor je v svoji pravi domovini v Angliji: To pa ne zaradi telesnih sposobnosti in telesne moči športnikov, ampak zaradi morale, ki si jo mora pravi športnik privzgojiti.

Za angleškega sportnika namreč ni glavno pravilo »rekord«, kakor se to prerado dogaja pri nas, ampak »fair play«. To se pravi igrati moraš vedno strogo po pravilih in na vso moč dostojno! Tudi če te mika še tako sijajen »rekord«, si ga ne smeš pridobiti drugače kakor na popolnoma dostojen način, nikdar pa ne z goljufijo in še manj z zavrattnostjo. Kdor ne zna, ali ne more ali pa noče obvladovati in zatajevati samega sebe, ta ni športnik!

To pomeni beseda »fair play« (reci: fer plej — igray lepo in dostojno) na Angleškem in nič ne pretiravamo, če se imajo ravno temu načelu zahvaliti največji angleški državniki za svoje uspehe, ravno tako pa tudi veliki angleški trgovci, kot načelo dostojnosti in morale ne velja samo v politiki, ampak tudi v gospodarstvu in sploh v vsem in vsakem življenju.

Pri nas pa je podoba, da tega načela še

ne poznamo. Pri nas še vedno prevladuje mnenje, kakor ga imajo slabi športniki, da je v igri ali pa drugod vse dovoljeno, samo da se doseže »rekord« (uspeh), pa naj bo ta rekord pridobljen na še tako nedostojen način.

Mi vemo, da je danes pri nas vsled izrednih razmer, ki so pripeljale do 6. januarja, svoboda tiska in govora precej manjša, kakor je bila nekdanje gnusobe, ki so pri nas tako bujno poganjale, mora reči, da je prav tako! Svoboda je namreč silno orožje, mnogo hujše kakor najostrejši nož, in kakor ostrih nožev ne dajemo radi otrokom v roke, ampak čakamo, da dorastejo in se spametujejo, tako je tudi s svobodo. Na Angleškem je beseda lahko svobodna, ker tam poznajo »fair play«, pri nas pa žalibog še ne!

Kakor pa si bolezen v telesu koplje svoj pota, pa če jo še tako zatiraš, tako je tudi z našo nedostojnostjo, ki nam je prinesla že toliko zla. Tudi ta bolezen pri nas ne preneha, ampak si išče vedno nova pota v našem narodnem telesu, da pride le kje do izbruha na površje. In ker ne more nedostojnost več na površje v tisku, ker jo tukaj tišči nazaj strogi tiskovni zakon, silni na površje pač na skrivaj in zahrbtno s skrivnostnim šepetanjem!

Če bi tudi mi vedeli ceniti pomen bese-

de »fair play«, bi bilo vseeno, kaj si ljudje šepetajo na ušesa, ker bi bili prepričani, da govore ljudje vedno resnico, kakor to zahteva dostojnost in morala. Ker pa dostojnosti igre še ne znamo ceniti, zato so pri nas vsem lopovščinam in nedostojnostim kljub strogim zakonom vrata še vedno odprta na stežaj.

Pri nas pa ni samo nedostojnost doma, ampak mi imamo celo organizirano nedostojnost. Mi poznamo še iz komaj pretekle nesrečne dobe razne »kuhinje laži«, kjer se kuhajo vse mogoče laži in nedostojnosti, od tam pa se tisti smrad širi po načrtu in s premislekom po vseh dobro pripravljenih in organiziranih kotih po celi deželi in zastruplja vse javno mnenje od ušes do ušes! In ni je neumnosti ali budalosti ali zlobe, ki ne bi našla iz takih »kuhinj laži« svoje poti med ljudi in ni je budalosti, ki ji ljudje ne bi nasedali, češ, saj smo to ali to dobili naravnost iz »kuhinje«, torej bo že res!

Mi vsi dobro vemo, da so davki potrebni, vemo pa tudi, da plačevanje davkov ni za nikogar največje veselje. Ravno tako vemo, da ljudje ne bi posebno lepo gledali tistega, o katerem bi vedeli, da je ta ali oni novi davek vpeljal. To so življenjske izkušnje, ki jih poznamo vsi, na take življenjske izkušnje pa grade lopovi, ki gospodarijo v raznih »kuhinjah« svoje načrte. To se dela tako-le:

Podeželski človek pride po opravih v eno ali v drugo mesto, kjer obstoji pač kakšna »kuhinja«, pa se oglasi tudi v kuhinji. Kuharji dobro vedo, kaj hočejo in začno po par pozdravnih besedah priprostemu toda poštemu človeku skrivnostno pripovedovati, da je ta in ta tisti, ki je povzročil nov davek, ali pa, da je ta in ta to in to naredil, ali rekel, ali zapisal. »Kuharji« dobro vedo, da lažejo kar na debelo, toda oni računajo na nepoučenost deželana in pa na zaupanje, ki ga ima

podeželski človek do njih in zato čvrsto lažejo dalje. Podeželski človek seveda strmi in gleda debelo, kakor da ima v glavi namesto oči avtomobilske svetilke, toda on — verjame! Kako pa ne? Saj mu to ali to pripoveduje njegov »kuharji«, katerim zaupa na slepo vero! V tem zaupanju se nepoučeni, tudi v svojem srcu pošteni podeželan vrne domov in v dobri veri širi še on tisto prekanjivo od ušes do ušes, s katero so ga namazali v »kuhinji«.

Kakšna nesnaga se vse iz takih »kuhinj« širi po deželi, tega nam tukaj ni treba naštevati. Kar vsak naj odpre svoja ušesa, pa mu jih bodo razni ljudje kmalu napolnili. Pač pa rečemo kmetom to-le:

Nikar ne verjemite vsega, kar se šepeta od ušes do ušes! Posebno takih traparij ne verujte na slepo besedo, s kakoršnimi se vas hoče nahujskati na eno ali na drugo osebo, ampak prepričajte se najprej sami, ali je kaj res ali ni res, oziroma, če je sploh mogoče, da je nekaj res, kar se nam ponuja iz raznih »kuhinj« in potem sodite! Spomnite se le nekoliko nazaj, kakšnega vruga so nam včasih razni »kuharji« obešali na vrat in bodite prepričani, da so še dandanes na delu skoro ravno tisti »kuharji«, ki so vam naredili vašo duševno jed še pred prav kratkim časom!

To vam povemo zato, ker je jasno, da razni »kuharji« kar ne morejo živeti, če ne kuhajo laži — kar so se Janezki naučili, to pač Janezi znajo, pravi pregovor.

In dokler se bodo pri nas razni taki »kuharji« mogli še uveljavljati, tako dolgo pri nas ne bo moglo biti niti govora o dostojnosti in o javni morali in »fair play«ju. Zato pa je treba gledati povsod, da se tista nesrečna in nedostojna »kuharija laži« pri nas zatre, ker hočemo biti pošteni in dostojen narod.

Štedljivost.

Kdor zna štediti in ima vsega v izobilju, zna veliko, je zelo učen. Vsak človek ima dolžnost, se povzdigniti socialno in si priboriti neodvisnost. Do tega cilja vodijo: predvidenost, skromnost, pridnost, veselje do dela in poklica, požrtvovalnost in samozatajevanje. Lenoba, brezskrbnost, domišljavost, strasti, neizmernost, pijančevanje, tožarenje so sovražniki neodvisnosti.

Privatno in javno premoženje izhaja iz istega vira in ima isti začetek. Premoženje se pridobi z delom, se obdrži s štednjo in se pomnoži s pridnostjo in vztrajnostjo.

Narodno bogastvo obstoji iz prihrankov posameznih državljanov, oziroma v tem, da ves narod dobro izhaja, gospodari in živi. Zapravljivost naroda povzroči osiromašenje države. Vsaka štedljiva oseba je javni dobrotnik, zapravljivec pa sovražnik.

Štedljivost nam ni prisojena, ampak je posledica vzgoje, razuma, izkušnje, izgleda in predvidenosti. Zapravljivost je naravna in prirojena. Divjaki so največji zapravljivci, ne mislijo niti na jutri.

Vsak mora delati z roko ali z glavo. Brez dela ni jela. Vseeno pa je precejšnje število ljudi, ki nič ali vsaj za občestvo nič koristnega ne delajo, pa itak dobro živijo. Ker ne od lastnega, pa od dela drugih. Človek pravega srca zaničuje vse, ki živijo kot troti ali paraziti od dela drugih, posebno še tiste, ki dobivajo dohodke iz javnih sredstev, katere radi nesposobnosti ali pomanjkanja čuta dolžnosti ne zaslužijo.

Velik del ljudstva ne skrbi za bodočnost. Ne spominja se preteklosti. Mislijo samo na danes. Ne prihrani nič. Ne preskrbi ne sebe ne družine. Izda vse, kar zasluži. Če ima tudi visoko plačo, za jesti, piti, obleko in zabavo izda vse. Taki so vedno revni in pogosto sodnikom in znancom v nadlego.

Isto je z narodi, n. pr. pogledimo Španko. Najbolj rodovitna zemlja in najmanj rodi. Trajno delo je Špancu neznosno. Dela se sramuje — beračenja ne. Neki španski pregovor pravi: Zemlja je dobra, nebo (podnebje) je dobro, samo kar je med zemljo in nebom (prebivalci) je zanič.

Čeloveška družba obstoji iz dveh razredov: štedljivci in zapravljivci, skrbni, ne-skrbni, premožni in siromaki.

Ves svet kriči: Kje je mož, kateri bi nam pomagal? Potrebujemo moža! Ne iščite tako daleč tistega moža. Je čisto pri roki. Ta mož si ti, sem jaz, je vsak izmed nas. Kako naj napravim, da bom tak mož, da si bom pomagal? Ničesar težjega za tistega, kateri noče, ničesar lažjega za tistega, kateri hoče.

Kmete in delavce ne hvaliti, da so največja moč v državi, ampak jih poudčiti, kakšne dolžnosti imajo, da bodo dosegli tisto veljavo in moč v državi, katera jim pripada po številu in po njihovem najvažnejšem in najbolj koristnem delu in poklicu.

Pogosto slišimo: znanje, izobrazba je moč, in nikdar, da bi nevednost bila moč. In vendar je nevednost imela in še ima vedno veliko večjo moč, kakor veda in znanje. Nevednost in manjvrednost naravnost vladata. Zaradi slabih nagnjenj naroda vzdržuje država tiste institucije, s katerimi vstrahuje državljanje.

Nevednost oborožuje človeka proti bližnjemu, napolnjuje kaznilnice, blaznice, pobiljševalnice, oborožuje policijo, orožnike, financarje. Nevednost preskrbljuje državo s fizično močjo — jo tudi rabi in pogosto izvršuje. Moramo priznati: nevednost je moč.

Nevednost je mogoča, ker izobrazba ima dostop le do malega števila glav. Naj se izobrazba v občeh razširi, množica naj bo vzgo-

jena, misleča, modra in potem šele bo dobila izobrazba moč nad nevednostjo.

Prepričevalne so dobre, lepe besede, še bolj pa slabe. Slabe besede in nauki imajo večjo moč čez neuke nevedne duše kakor dobre, koristne besede. Te slabe besede zlezajo same od sebe v slabe prazne glave ali polne predsodkov in praznoverja. Koristne besede pogosto nimajo več smisla zanje, kakor če bi bile govorjene v mrtvem latinskem jeziku. Modrega, za blagor in napredek naroda vnetega moža misli ne dosežejo množice, ampak letijo čez njih glave. Samo majhno število jih zapopade.

Ko solnce izide, tema izgine. Ravno tako se bo zgodilo, kadar bo izobrazba splošno razširjena in bo uničila moč nevednosti, ki danes obvlada ves svet.

Po knjigi: Smiles: Štedljivost.

Goričan.

Zločin nad Dobajevimi.

Mohorko je imel pri zločinu pomagачa. Tudi pajdaš Hriberski prijet. Mohorkove izjave in odkritja.

Po aretaciji zverinskega zločinca Rudolfa Mohorka, ki ima na vesti pet nedolžnih žrtev Dobajevih družine iz Jelovca, so pričele varnostne oblasti takoj z zasliševanjem. Mohorko je dejanje priznal že v Slivnici pri Hočah, kjer so ga orožniki prijeli. Ko so pa zvezanega pripeljali na orožniško poveljstvo v Mariboru, je začel zatrjevati, da ni zločina izvršil sam, temveč v družbi nekega tovariša iz Avstrije. To je neki Ludvik Hriberski, ki živi v vasi Sulcu pri Lučanah v Avstriji. Tam pomaga kot delavec viničarju Weingerlu. Mariborska policija je res našla v seznamu zločincev ime omenjenega Hriberskega.

O samem dejanju je Mohorko izpovedal, da si ga je zamislil že med tednom, ko je pri Dobajevih pomagal nakladati jabolka.

Tedaj je videl, da je dobil gospodar za prodana jabolka večjo vsoto denarja. Zaradi tega je odšel preko meje v Avstrijo po svojega tovariša. S tem se je v soboto zvečer vrnil v Jelovec. K Dobajevim sta dospela v trenutku, ko so bili ti zbrani pri večerni molitvi. Splazila sta se zaradi tega v klet, kjer sta se napila vina, da bodeta bolj korajžna. Tam sta čakala do 22. ure. Ko je bilo že vse mirno, sta vstopila najprej v Dobajevo spalnico, katerega baje nista nameravala umoriti, ampak le okraštiti. Ker se je pa prebudil, ga je Mohorko udaril večkrat s sekuro. Nato sta stopila skozi vežo na levo, kjer so spale ženske z rejencem Gosakom. Vse so se zaradi ropota in krikov v gospodarjevi sobi prebudile in zato sta Mohorko in njegov tovariš tudi nje pobila. Roparja sta pri stikanju za denarjem dobila samo okrog 4200 Din in sta si jih razdelila. Razen tega sta po dejanju še jedla potice, ki sta jih našla na mizi. Mohorko je potem blodil dalj časa okrog, prišel je v Maribor, na Pobrežje, s Pobrežja v Slivnico, kjer so ga aretirali.

Pri njem so našli okrog 1000 Din. Njegov roparski tovariš pa se je vrnil nazaj v Avstrijo.

Aretecija Hriberskega.

Polijski nadzornik Franjo Canjko se je še isti dan odpeljal preko meje v avstrijske Lučane, kjer je zaprosil tamošnje orožništvo za pomoč, potem ko jim je pojasnil, da se po Mohorkovi izjavi nahaja v Sulcu morilski pajdaš Ludvik Hriberski. Avstrijski orožniki so se prošnji radi odzvali in z našim policijskim nadzornikom je odšel sam komandir avstr. orož. postaje. Oba dva sta se podala na pot

proti Weingerlovi viničariji v Sulcu in res naletela tam na Hriberskega, katerega je Canjko takoj po fotografiji spoznal. Hriberski je hotel pobegniti, a sta ga varnostna organa trdo prijela in uklenila, avstrijski orožnik pa mu je zadal dva močna udarca s sabljo po glavi. Zradi teh ran so ga morali odpeljati v graško bolnico, kjer so ga tudi zasliali. Hriberski pa do zdaj še vedno taji soudeležbo pri zločinu in trdi, da se hoče Mohorko nad njim maščevati, ker sta bila sprta. Kot dokaz svoje nedolžnosti navaja, da se je kritične noči nahajal pri svoji ljubici Stefaniji Kosovi. Ta je res izjavila, da je Hriberski omenjene noči pri njej spal, toda oblasti njeni izjavi ne verujejo in so tudi njo aretirali in odvedli v zapore.

Pri nadaljnjem zaslišanju je Mohorko natančno popisal tudi umor kmeta Rudolfa Kancelerja, ki je bil izvršen na cesti med Kamnico in Sv. Križem 8. oktobra 1929. leta. Izpovedal je, da je načrt za roparski napad zasnoval Anton Kovač in ne njegov brat Rudolf, ki je bil zaradi tega umora obsojen na 14 let ječe. Mohorko, ki je sam sodeloval pri umoru je podrobno opisal, kako so izvršili zločin.

Na podlagi teh izjav so orožniki aretirali še Antona Kovača in mater obeh zločincev Ano Kovačevo iz Šobra.

Zborovanje vinar- skega društva.

Vinarsko društvo za Dravsko banovino v Mariboru vabi na V. redni letni občni zbor Vinarskega društva za Dravsko banovino v Mariboru, III. vinarski kongres in I. banovinsko vinsko razstavo z vinskim sejmom, ki se bodo vršili 9., 10., 11. in 12. maja 1931. v Mariboru. — Razpored: 9. maja — sobota ob 16. uri seja glavnega odbora in delegatov podružnic in redni letni občni zbor Vinarskega društva v dvorani Zadržne gospodarske banke na Aleksandrovi cesti v Mariboru. I. Dnevni red seja glavnega odbora: 1. Poročilo društvenih funkcionarjev. 2. Poročilo urednika in upravnika »Naših goric«. 3. Obravnava predlogov in pritožb s strani podružnic in članov vinarskega društva. 4. Predlogi glavnega odbora za občni zbor: Članarina, kraj in čas prihodnjega občnega zbora. 5. Predlogi za volitev predsednika, podpredsednika, 12 odbornikov in dveh preglednikov računov. 6. Slučajnosti. — II. Dnevni red občnega zbora: 1. Otvoritev občnega zbora. 2. Imenovanje dveh zapisnikarjev in dveh skrutinatorjev. 3. Poročilo predsednika, tajnika, blagajnika in preglednikov računov. 4. Poročilo urednika in upravnika »Naših goric«. 5. Odobritev odborovih predlogov za dobo do sledečega občnega zbora: višina članarine in kraj prihodnjega občnega zbora. 6. Volitev predsednika, podpredsednika, 12 odbornikov in dveh preglednikov računov za dobo enega leta. 7. Obravnava predlogov in morebitnih pritožb s strani podružnic in društvenih članov. 8. Slučajnosti. — 10. maja, nedelja: I. ob 8. uri III. vinarski kongres v dvorani Zadržne gospodarske banke na Aleksandrovi cesti v Mariboru. — Dnevni red: 1. Splošni pregled našega vinarstva, poroča g. Lovro Petovar, predsednik Vinarskega društva itd., Ivanjkovi. II. Izvoz vina v inozemstvo, poroča g. Niko Petrič, direktor vinske sekcije Priv. A. D. za izvoz, Beograd. 3. Obnova vinogradov, poroča g. ing. Iv. Zupanič, referent za vinogradništvo pri kr. banski upravi, Ljubljana. 4. Resolucija. II. ob 11. uri 30 minut otvoritev I. banovinske vinske razstave z vinskim sejmom v dvorani pivovarne »Union« na Aleksandrovi cesti v Mariboru. — 11. maja ponedeljek: Izleti: 1. Oglad banovinske vinarske in sadjarske šole v Mariboru. 2. Oglad banovinske trsnice in

Krasote Jugoslavije

ponosne nepristopne pečine ...
romantične skalne globeli ...
in zobje njenih prebivalcev!

Povsod se čuti privlačnost Jugoslavije, povsod izzivajo zdravi in blesteči zobje njenih prebivalcev občudovanje. Stotisoče Jugoslovancev neguje zobe s Sargovim Kalodontom. Sveža bujna pena te zobne kreme daje zobem sijaj biserov, zamori uničevalne kali, a diha pravi vonjajoč in čist.

SARGOV

KALODONT

ohranjuje zdravje in lepoto zob.

drevesnice v Pekrah, tvornice za dušik v Rušah in elektrarne Fala. 3. Oglad Rogaške Slatine. 4. Oglad Zgornjih Slovenskih gor od Svečine do Št. Hja. Izletov se morejo udeležiti samo tisti, ki se bodo do 5. maja 1931 pri Vinarskem društvu v Mariboru za nje prijavili. — 12. maja — torek: Vinska razstava z vinskim sejmom bo trajala 10., 11. in 12. maja 1931. in bo odprta vsak dan od 8. do 18. ure. — Maribor, dne 1. aprila 1931. — Predsednik: Lovro Petovar, l. r. Tajnik: Josip Zabavnik, l. r.

Na kmetijski šoli na Grmu se je v torek dne 31. marca zaključila zimska šola, ki je trajala dve zimi. Gojenci so pokazali tekom bivanja na zavodu zelo lepe uspehe v vsakem pogledu. Krona vsemu so bili pa zaključni izpiti, ki se jih je udeležil za bansko upravo načelnik kmet. oddelka g. ing. A. Podgornik. V časih, ko se vsestransko čujejo pritožbe, da so na šolah splošno uspehi dokaj nezadovoljivi, more zabeležiti grmska šola naravno izvrstne uspehe. Šola je dovršilo 19 učencev in sicer 5 z odličnim uspehom, 6 s prav dobrim 8 z dobrim, z zadostnim nihče. Tudi v vedenju in pridnosti pri delu so dosegli gojenci najboljše ocene. Pred odhodom na svoje domove so priredili odhajajoči učenci svojim učiteljem in tovarišem iz letne šole, ki še ostanejo v zavodu, poslovlilni večer. Iz src preprostih kmečkih fantov, ki so na kmetij-

ski šoli dobili vsestranskih naukov za svoje bodoče življenje, so vrel v govorih takšni lepi načrti za delo, toliko ljubezni do kmečke grude, toliko kmečkega ponosa in zdravili misli, da se je človeku nehote vzbudila lepa zavest: še je v kmetu zdravje in moč naroda! Grmski šoli je pa k uspehom, ki jih doseza, samo čestitati.

Polovična vožnja za obiskovalce I. Banovinske vinske razstave združene z vinskim sejmom, ki bo od 10. do 12. maja 1931 v Mariboru. Generalna direkcija državnih železnic, komercialno odelenje, v Beogradu je z naredbom z dne 24. marca 1931. G. D. br. 25.103/31 odobrila polovični popust vozne cene za obiskovalce I. Banovinske vinske razstave in sejma, ki bo od 10. do 12. maja 1931 v Mariboru. Polovični popust voznih cen velja od 6. do 16. maja 1931 za vse vlake jugoslovanskih državnih železnic izvzemši S. O. E. Legitimacije za polovično vožnjo se dobe pri Vinarskem društvu za Dravsko banovino v Mariboru. Naročilom legitimacij je pridjati po dva dinarja v znamkah za vsako legitimacijo. Za razstavne predmete velja popust predviden v tarifi del II., odsek B. XIII.

**Vsak kmet mora biti naročnik
KMETIJSKE MATICE!**

Dopisi

Zapoge pri Smedniku. Naše gibanje. Dolgo se že nismo oglašili v našem listu in je čas, da se zopet pokažemo. Tudi v našo vas zahaja »Kmetijski list«, odkar izhaja. Truditi se moramo, da prodre v vsako hišo spoznanje, da edini »Kmetijski list« neodvisno in odločno zagovarja naše interese. V zadnjem času smo se začeli tudi pri nas pridno gibati in zanimati za naš kmetijski pokret. Pripravljamo se na ustanovitev »Društva kmetijskih fantov in deklet«. Dne 18. januarja t. l. smo sklicali ustanovni sestanek. Prostore nam je dal na razpologo tov. A. Hočevnar. Za »Zvezo« se je udeležil sestanka tov. dr. Janže Novak, ki nam je v lepem govoru razložil, kako je potrebna izobrazba kmetijske mladine za dobrobit kmetijskega stanu, domovine in države. Vsi smo mu hvaležni za njegove bodrilne besede. Po predavanju je bilo soglasno sklenjeno, da se tudi v Zapogah ustanovi »Društvo kmetijskih fantov in deklet«, in smo takoj izvolili pripravljalni odbor pod predsedstvom Jerman J. Pripravljalni odbor se je lotil z vso vnašo dela in sklical ustanovni občni zbor za nedelje 29. marca 1931. Ta dan je prihitel med nas tov. dr. Maček kot delegat »Zveze«. Ustanovnega občnega zbora se je udeležilo lepo število fantov in deklet. Po poročilu predsednika in delegata »Zveze« so se izvršile volitve novega odbora. Izvoljeni so bili: Predsednik: Jerman Jernej; namestnik: Jože Jenko; tajnik: Bida Alojz; blagajnik: Jože Bilban; odborniki: Hočevnar Manca in Mici Bilban; nadzorniki: Tribušan Alojz, Jože Kosmač in Hočevnar Alajz. Vpisalo se je skupno 30 članov. Tako je tudi v naši vasi zastavljen plug, ki naj razorje ledino kmečke nevednosti in brezbriznosti ter raztrga plevel medsebojnega sovraštva. Na delo tovariši in tovarišice! — Na dan Sv. Jožefa, dne 19. marca je imela naša Kmetijska podružnica svoje zborovanje, na katerega je povabila g. ing. J. Skubica, ki nam je razlagal v svojem predavanju o potrebi zatiranja sadnih škodljivcev in dokazoval, koliko škode naredi nekateri zajedavci v naših sadovnjakih. Govoril nam je tudi o potrebi in učinku škropljenja sadnega drevja. Naša Kmetijska podružnica je takoj naročila avtomatično škroplilnico tvrdke »Nechvile« in smo prav zadovoljni z njo. Toda med nekaterimi je še silno malo zanimanja za umno sadjarstvo, se še vedno drže starega gesla: »Kakor so moj oče delali, tako bom tudi jaz«. — V nedeljo, dne 19. t. m. bo v Zapogah odkritje spominske plošče padlim vojakom. Ob 9. uri bo sv. maša in govor vojnega kurata. Vabimo vse okoličane!

Podturn pri Dol. Toplicah. Spoštovani gospod urednik, dovolite nam kratek odgovor na dopis, ki ga je priobčil »Kmetijski list« iz naše vasi pred par tedni in v katerem hoče dopisnik po krivici oblatiti našo vas in mladino. Dopisnik trdi, da je v Podturnu silna revščina doma. Res je, da vlada pri nas velika denarna kriza in da se poljski pridelki slabo spravljajo v denar, toda o tistem strašnem »beraštvu«, o katerem govori dopisnik, pa ne more biti govora. Dopisnik je tudi kar na splošno obdolžil našo mladino in jo hotel predstaviti v najgrši sliki. To je kratkomašno nedopustno, ker nima za svoje trditve nobene podlage. V dopisu se namigava na neki dogodek, pri čemur pa ni naša mladina popolnoma nič prizadeta. Pri tem slučaju prizadete osebe sploh niso iz naše vasi, ne iz fare. Podturnska dekleta in fante spravljati v zvezo s tem slučajem, je zlonamerno obrekovanje, ki ga naša mladina najodločneje odklanja. Zato prosimo dopisnika, da naj drugič vsako stvar natančno preišče in dobro premisli, predno jo spravi v svet. — Užaljena kmečka sinova.

Novacerkev. V tukajšnji okolici Čreskova smo imeli na veliko noč velik požar, ki je uničil dve stanovanjski hiši, dva gospodarska poslopja, dva svinjaka in en kozolec. Zahvaliti se je edino novocerkovski požarni brigadi, ki je prihitela na kraj požara in pod spretnim vodstvom g. načelnika Tajnšeka obvarovala, da se požar ni razširil še na druga poslopja v vasi. Na lice mesta so tudi prihiteli požarne brambe iz Vojnika, Gaberji in iz Celja z motorno brizgalno. Sedaj se je tudi pri nas pokazala potreba motorne brizgalne in je tudi naše gasilno društvo pričelo s pobiranjem prostovoljnih prispevkov za motorko. Enako so pričeli tudi v Socki agitirati za ustanovitev gasilnega društva in nabavo motorne brizgalne. Seveda, v Socki si bodo lažje nabavili, ker bo graščina »Aenid« prispevala polovico, drugo polovico pa okoličani. Pozdravljamo to dobro delo in jim želimo veliko uspeha. — V nedeljo dne 12. t. m. je imel v občinski pisarni svojo sejo odbor za gradbo ceste Frankolovo-Socka-Dobrna, katere so se poleg odbornikov udeležili tudi v velikem številu interesentje. Med drugim smo pregledovali nabiralno polo za gradbo ceste, katera izkazuje 60% prostovoljnih prispevkov od interesentov. Če interesentje sami toliko prispevajo in žrtvujejo, potem se gotovo vidi, da je potreba nove ceste in da bo ostalo že oblast prispevala. Mislimo, da bi še naj z delom takoj pričelo. Vsako zavlacanje bi bilo neopravičljivo v sedanjem stanju reševanja tega vprašanja. Na seji cestnega odbora se je še dognalo, da je ta cesta ena najstarejših v našem kraju (zgodovino te ceste opišemo ob priliki v Kmetiskem listu). To cesto so že nekdanji rabili graščaki iz Konjic v Linde, Dobrno in na druge svoje pristave. Z nobeno novo ustanovo se niso interesentje toliko pečali in prosili, kot za to gradbo. Zato upamo, da se nas bo tudi uslišalo.

Najbolje kupite

nogavice, damske in moške rokavice, damsko in moško perilo Bengerijsko, puloverje, telovnike (vestije) žepne robce, kravate, ovratnike, srajce, šifone, glote, čipke, vezanine, gumba, DMC prejice, ročne torbice, aktovke, dežnike, športne ter toaletne potrebščine le pri

JOSIP PETELINC, Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika, ob vodi

Golo. Našega župana se je poskusilo napačiti s prižnice, a se je izkazalo, da ni bilo prave podlage, kajti je prišlo mesto pričakovane razrešitve odlikovanje. Tudi se je blagajniško mesto, ki ga je banska uprava ustanovila pri vseh občinskih odborih hotelo prikazati kot neke vrste kontrolo samo v naši občini. No, tudi to se je izkazalo za neresnično. — Dne 15. t. m. smo imeli birmo. Prevzvišeni je ob tej priliki prvič posetil naš kraj. Bil je to lep in prazničen dogodek za našo župnijo.

Ljutomer. Podmladek Rdečega križa na meščanski šoli nastopi v nedeljo dne 19. t. m. ob 3. uri popoldne v Katoliškem domu z dobrodelno prireditvijo. Na vspredu so pevske točke, rajalni nastop, deklaracije in tombola. Čisti dobiček je v prid revnim učencem. Starši in prijatelji mladine — pridite!

Kmetovalci, podeželski trgovci in obrtniki!

Kadar naročate kakršnekoli vrste tiskovine za občinske urade, zadruga ali društva, se obrnite zanesljivo glede cen in solidne postrežbe na

TISKARNA 'MERKUR'
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 23.

Novice

Visoko belgijsko odlikovanje predsednika vlade Živkovića. Predsednik ministrskega sveta in minister notranjih zadev armijski general Peter Živković je sprejel pretekli četrtek belgijskega poslanika v Beogradu, ki mu je pri tej priliki predal veliki križ reda kralja Leopolda, s katerim je predsednika vlade odlikoval belgijski kralj Albert.

G. dr. Albert Kramer, jugoslovanski poslanik v Pragi se je mudil za časa velikonočnih praznikov v Jugoslaviji. V četrtek 9. t. m. je bil sprejet v avdijenco od Nj. Vel. kralja.

Novi policijski predstojnik v Mariboru. Policijski komisar Ivan Zetković iz Zagreba je imenovan za vodstvo predstojništva mestne policije v Mariboru.

Nagrade za konjerejce v Dravski banovini. V svrhu pospeševanja konjereje v državi je kmetijski minister na predlog živinorejskega oddelka sklenil, da se centrali jugoslovanskih konjerejskih društev v Ptuju podeli podpora 100 tisoč dinarjev za nagrade na konjerejskih razstavah. Podpora se izplača iz državne kmetijske blagajne pri kmetijskem ministrstvu.

Sprejem gojencev v vojno akademijo. V višjo šolo vojne akademije bo sprejetih letos 300 gojencev, ki so dovršili 6., 7. ali 8. razred državne gimnazije ali realke in ki imajo maturo ter absolvirano nižjo šolo vojne akademije. Šola se prične 1. oktobra in bo trajala 3 leta. Drugih 300 gojencev bo sprejetih v nižjo šolo vojne akademije, ki se prične 1. oktobra in bo trajala 5 let. Kandidati morajo imeti 4 razrede državne gimnazije ali realke ter nižji tečajni izpit.

Sokol oproščen poštnih pristojbine. Nj. Vel. kralj je na predlog predsednika ministrskega sveta predpisal in proglasil zakon o oprostitvi taks Sokola kraljevine Jugoslavije. Savez Sokola kraljevine Jugoslavije in njegove edinice (župe, društva in čete) so oproščene plačevanja taks za navadne (nepriporočene) pisemske pošiljke (pisma, tiskovine, blagovne vzorce in poslovne dopisnice) v medsebojnem uradnem dopisovanju in v dopisovanju z državnimi in samoupravnimi oblastmi.

Državna trošarina na žganje. Uradno poročajo: Davčni oddelek fin. min. je poslal davčnim upravam okrožnico, v kateri naglašja, da se množe primeri, da pridelovalci žganja iz lastnih surovin in na lastnih zemljiščih prodajajo žganje brez prijave oblastvom, da bi mogle kupcem predpisati državno trošarino. Ker tudi ti kupci ne prijavijo žganja, ostane državna trošarina neporavnana. Da se zavaruje državne interese, je ministrstvo financ odredilo, da morajo v takih primerih, ko pridelovalci žganja iz lastnih surovin in na lastnih zemljiščih prodajajo žganje in tega ne prijavijo, ter ako tega ne store kupci, ti pridelovalci žganja plačati državno trošarino, toda brez kazni.

Devet in veččlanske rodbine in kuluk. Ministrstvo za finance pojasnjuje preko Dravske finančne direkcije v Ljubljani, da so devet in veččlanske družine oproščene plačevanja vojnice, dočim morajo plačati davek na poslovni promet in kuluk.

Okrajna kmetijska zadruga za kranjski okraj je pričela pretekli teden poslovati. Zadruga sklicuje pcvstevalni sestanek zadrugarjev v nedeljo, dne 19. t. m. ob 4. uri popoldne na Trati pri Škofji Loki v prostorih župana Antona Hafnerja.

Delo v gospodinjstvu je nehvaležno, ker zahteva mnogo malih poslov, katere mož ne ve ceniti. Male deklice pa že vedo, da se more delo znatno olajšati, če se uporablja Zlatogrog milo.

VEDNO ZADOVOLJNI

boste z Vašim perilom, ako ga perete po preizkušeni Schichtovi metodi. To se pravi: zvečer z Žensko hvalo namočiti — s tem nesnaga popušča, zjutraj s Schichtovim terpentinovim milom enkrat izkuhati — s tem se nesnaga odstrani.

TO JE CELO DELO PRI

SCHICHTOVI METODI

Imenovanje novih kardinalov. Po časopisnih vesteh namerava sklicati papež meseca maja konsistorij, na katerem bo imenoval več novih kardinalov.

Nov tramvajski voz v Ljubljani. Tovarne vagonov v Brodu na Savi izdelujejo ljubljanski maloželezniški družbi nove tramvajске vozove. Pretekli teden je prispel v Ljubljano prvi voz, ki bo obratoval na progi Ljubljana—Šiška. Do maja meseca bodo vsi vozovi dogotovljeni.

Nesreča v kranjski predilnici »Jugobruni«. Delavec Miha Kovač je bil zaposlen v predilnici »Jugobruni«. Hotel si je umiti roke pod vodovodno pipo, ki je bila nameščena nad kotlom, v katerem se je nahajalo okrog 500 l vrelega škroba. Nagnil se je in zdrsil v kotel do polovice telesa. Toliko je imel še moči, da se je izvlekel iz vrele tekočine, a vsa koža mu je padla z glave in telesa. V strašnih bolečinah so ga pripeljali na pol mlvega v bolnico.

Zaradi zanemarjenja skrbi otrok sta bila pred ljubljanskim sodiščem obsojena na 10 dni strogega zopora Jakob in Frančiška Bratun iz Besnice nad Litijo. Svoj čas smo že poročali, da so našli orožniki v Bratunovem hlevu dve nedoletni hčerki v zelo zanemarnjenem stanju. Posledica njenega položaja je bila, da sta deklici telesno propadli in duševno otopeli. Državno pravdnštvo je dvignilo zaradi zločinstva zoper življenje in zdravje. Sodišče ju je pa obsodilo samo zaradi zanemarjanja roditeljskih dolžnosti.

Živ zgorel. Lekarnar Bogdan Gabič v Brodu na Savi je pripravljaval neko zdravilo. Iz rok mu je pa padla steklenica, ki se je razbila, razlita tekočina pa vnela in zažgala obleko lekarnarja. V hipu je bil ves v plamenih. Nesrečnež se je pognal skozi okno in ljudje so prestrašeni gledali živo bakljo in ga pričeli gasiti. Strahovito opečenega so prenesli v bolnico in ni upanja, da bi okreval, ker so mu celi kosi mesa padali s telesa.

Kar ne morejo drugače. Fantje iz Podhruške pri Kamniku so imeli pretekli teden vajo za neko dramatično predstavo. Po vaji so jo nekateri mahnili na dvorišče kmeta Vrankarja in iskali tam domačega fanta, da obračunajo z njim. Razbili so hlevska in hišna vrata ter pobili šipe na oknih. Med divjanjem je stopil iz hiše Ferdinand Vrankar, katerega je Janez Burja napadel z nožem in mu prizadejal tako težke poškodbe, da so morali ranjenca prepeljati v ljubljansko bolnico.

Posledice družinskega spora. Zakonca Kovačević iz okolice Vel. Bečkereka se nista dobro razumela. Mož je bil pijanec in kvartopirec, kadar je prišel domov se je znašal nad ženo in jo pretepaval. Skoraj 20 let je žena prenašala v trpljenju nasilnega moža. Te dni ji je pa bilo vsega dovolj. Ko je prišel mož zopet pijan domov in zaspal, je vzela žena sekuro ter mu razklala glavo. Orožniki so morilklo aretirali.

Zopet požar na Bledu. V okolici Bleda je pogorela velika žaga, last g. Valanta iz Zaspisa. Žaga je pogorela do tal. Škoda znaša okrog 100.000 dinarjev. Sumijo, da je požar zanetil oni zločinski požigalec, ki že več let vrši svoje peklenške posle na Bledu.

Umor slovenskega župnika v Italiji. Blizu Loke pri Vrunah na Goriškem so našli te dni v Reki truplo župnika Josipa Gabrovskega. Sploščetka se je mislilo, da se je zgodila nesreča in da je župnik utonil, ko se je vračal ponoči domov. Kmalu nato pa se je oglasila priča, ki je trdila, da je videla usodne noči, kako je gruča fašistov napadla župnika, ga umorila in nato vrgla v vodo.

Slovenec župan v Varaždinu. Namesto dosedanjega župana ing. V. Placeriana je bil imenovan za varaždinskega župana vpkojeni podpolkovnik Slovenec Dragotin Perko.

Na dosmrtno ječo je bila pretekli teden obsojena pred mariborskim sodiščem Amalija Znidarjeva, ki je lansko jeseni umorila svojega moža, nato pa še hišo žežgala, da bi tako zabrisala sled svojega zločina.

Beograd ima 242.000 prebivalcev. Po ljudskem štetju, ki se vrši te dni po celi državi, je razvidno, da šteje Beograd skupno 242.000 prebivalcev. V dveh letih se je pomnožilo število prebivalstva v naši prestolici za 15.000.

Rimsko cesto so odkrili v Medjimurju, ko so te dni izsekavali Wurmbrandove gozdove. Cestišče je še dobro ohranjeno.

Nevednost povzročila veliko gospodarsko škodo. V gradu Cerknem pri Litiji se je dogodila posestniku Francu Perku celika nesreča pri goveji živini, ki jo je povzročila njegova nevednost. Perko in njegova žena sta kuhala krmo za govejo živino v navadnem kotlu. Nič hudega sluteč, sta dala živini kuhano oparo. Ko je prišel gospodar čez nekoliko časa v hlev, je začuden zagledal, kako se žival zvija. Hitel je k živinozdravniku ter mu pojasnil, kaj se je zgodilo. Prišedši domov, je zvedel, da mu je poginila vsa živina, ki jo je s to oparo krmil, in sicer par lepih volov, bik in breja krava. Živinozdravnik je namreč ugotovil, da je bil v omenjenem kotlu razlit cink in rjavina ter je vsled tega zastrupljena žival poginila. Žival je moral Perko pustiti takoj pokopati, ker je bilo ugotovljeno, da je meso neužitno. Perko trpi okoli 24.000 Din škode.

Vatikanski denar v prometu. Na velikonočni ponedeljek je izdal papež dovoljenje, da se izroči v promet prvi vatikanski denar. Gre za cekine po 20 in 100 lir s papeževno sliko in za srebrne novce po 5 in 20 lir. Prvi komadi teh novcev so bili takoj pokupljeni od strani zbiralcev denarja.

»Zeppelin« poleti na severni tečaj. Prihodnji mesec odpluje na severni tečaj kapetan Wilkins s podmornico. Po zraku ga bo spremljal zrakoplov Zeppelin, ki se že nekaj let pripravlja v severne ledene pokrajine. Zrakoplov bo prevozil 18.000 km.

Čeh — chicaški župan. Pretekli teden je bil izvoljen za župana v Chicagu Anton Čermak, po rodu Čeh, ki je prišel kot 11 leten deček s svojimi roditelji v Združene države. Njegovo kandidaturo so podpirali vsi v Chicagu živeči Slovani, poleg njih pa tudi Švedi, Nemci, Norvežani in drugi priseljenci. Chicago šteje sedaj 3.400.000 prebivalcev in novi župan bo imel mnogo truda, predno bo odpravil korupcijo in banditstvo, katero se je pod dosedanjim županom razvilo v pravega gospodarja milijonskega mesta. Kralj chicaških banditov, milijonar Capone, je začasno zapustil mesto. Župan Čermak je izjavil, da bo bandite brezobzirno iztrebil.

Umor po naročilu. Pred budimpeštanskim sodiščem se je te dni zagovarjal nenavaden morilec, za katerega zločin ogrski kazenski zakon nima niti primernih kazenskih določb. Tapetniškega pomočnika Friderika Fischla je najel trgovec Rudolf Steinherz iz Kečkemeta, da ga ubije. Za nagrado mu je obljubil 5000 dolarjev, na račun predujma pa mu ju izplačal 35 pengov. Tapetniški pomočnik je na predlog pristal in Steinherzu s kladivom razbil lobanjo, nato pa pobegnil na Dunaj. Tam so ga policijske oblasti prijele in poslale nazaj v Budimpešto. Pri zaslišanju in preiskavi se je dognalo, da je zašel trgovec Steinherz v velike dolgove. Da bi svojo družino osigurav, se je zavaroval pri štirih zavarovalnicah za 3 milijone pengov (1 pengö = 9,9 dinarjev), nato pa naprosil Fischla, da ga ubije. Po njegovi smrti bi družina dvignila zavarovalnino. Po storjenem dogodku so se zavarovalnice uprle izplačati zavarovalnino, sodišče pa ne ve, kako naj kaznuje nenavadenega morilca.

Pri prehlajenju, hripi, vnetju v vratu, oteklih mandljih, živčnih bolečinah, trganju v udih storite dobro, če poskrbite za vsakdanje izpraznjenje črevesa s tem, da popijete pol čaše naravne »Franz-Josefove« grenčice. »Franz-Josefova« voda radi sigurnega učinka pri prijetni uporabi. »Franz-Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in Po sodbah univerzitetnih klinik se odlikuje specerijskih trgovinah.

Razprava proti düsseldorfskemu morilecu. V ponedeljek se je pričela v Düsseldorfu na Nemškem razprava proti znanemu morilkcu Petru Kürtenu, ki je obtožen zaradi 12 umorov in 24 poskušanih umorov. Za razpravo vlada velikansko zanimanje. Nad sto novinarjev je prispelo s celega sveta, zastopniki londonske in pariške policije itd. Zagovornik trdi, da je morilec slaboumen in da ne odgovarja za svoja dejanja.

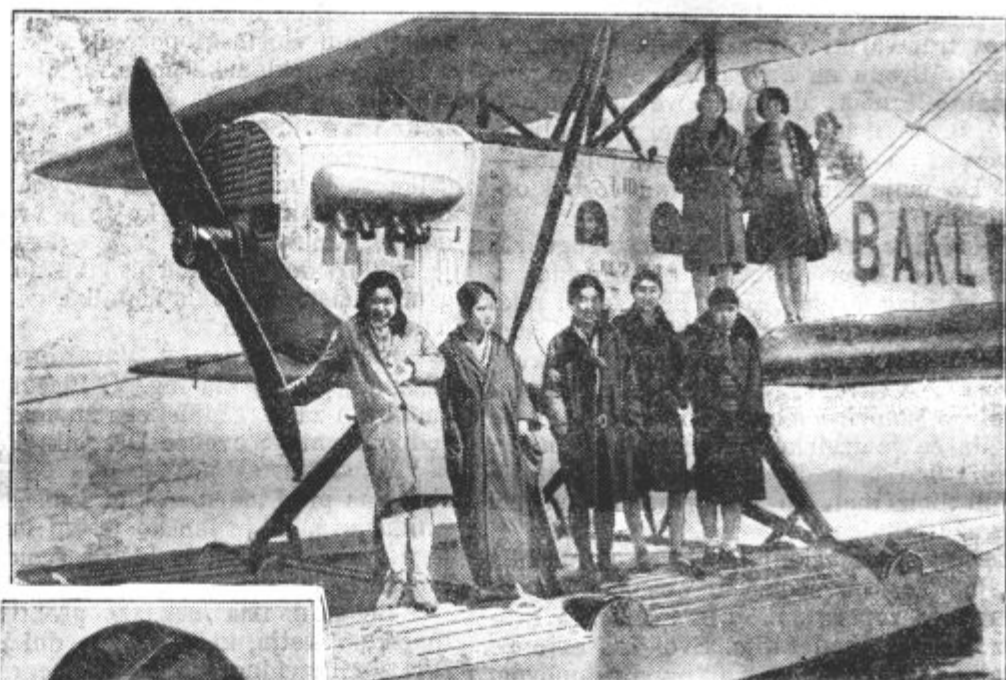
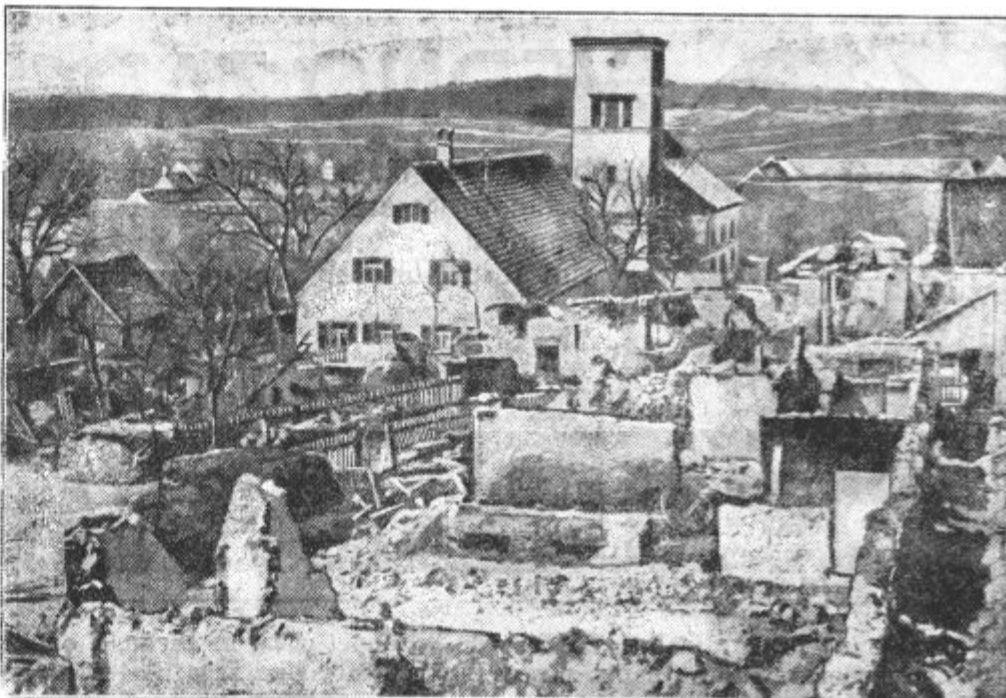
Pospešena rast živali. Moskovski profesor Čičerski je iznašel nov način, kako se pospešuje rast živali. Sovjetska vlada je profesorja nagradila z 10.000 dolarji. Njegov način pospeševanja rasti pri živalih bo vlada preizkusila v svojih podjetjih.

Novi japonski poslanik v Berlinu. Prvi japonski poslanik Obata se je pred kratkim pripeljal v Berlin; na kolodvoru ga sprejel in pozdravil baron Schön (na desni) kot zastopnik nemškega ministrstva za zunanje zadeve.

**Pristopajte
h
KMETIJSKI
MATICI!**

Otrok je zažgal celo vas. Vas Aufhausen pri Augsburgu na Bavarskem je popolnoma pogorela. Ogenj je zažgal neki šestletni otrok.

Prve japonske »zračne deklice«. Japonska zrakoplovna družba je najela osem deklic, ki bodo potnikom v potniških letalih razkazovale znamenitosti na tleh pod njimi. Obenem bodo »zračne deklice«, kakor jim pravijo Japonci, potnikom tudi stregle pri jedi.

**Naročajte in širite
»KMETSKI LIST«!**

Stotnik Stennes, dosedanji voditelj one skupine narodnih socialistov, h kateri pripada tudi Berlin; na njegovo mesto bi imel priti bivši nadporočnik Schulz. Zaradi odstavitve stotnika Stennesa z njegovega voditeljskega mesta je prišlo med nemškimi narodnimi socialisti do težkega razdora. (Slika na levi.)

**Razširjajte in naročajte
list
»GRUDA«!**

Razkol v Hitlerjevi stranki. Nadporočnik Schulz, čigar imenovanje na mesto stotnika Stennesa je izrazilo oster konflikt med berlinskimi udarnimi oddelki in vodstvom Hitlerjeve stranke. (Slika na desni.)

Nikolaj Titulescu, dosedanji romunski poslanik v Londonu, ki mu je kralj Karol poveril sestavo nove romunske vlade. (Slika na levi.)

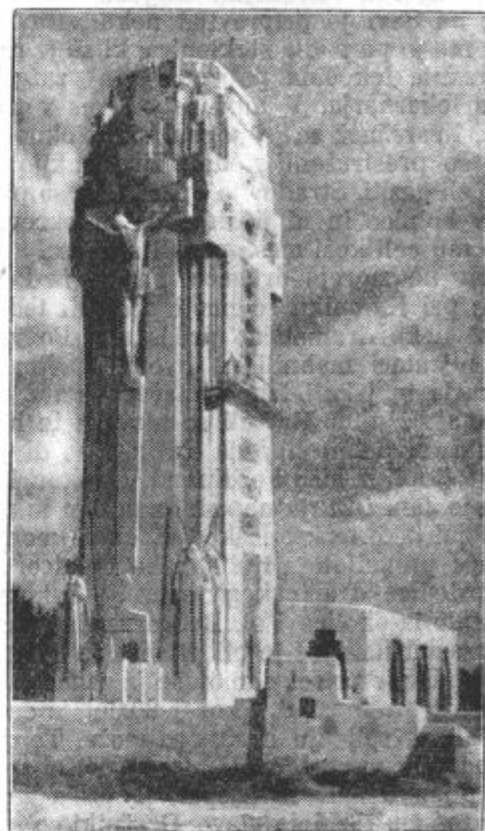
Pridobivajte »Kmetškemu listu« novih naročnikov!

Največja cerkev s stolpom v Ameriških Zedinjenih državah. — Cerkev stoji v velikem industrijskem okraju Detroit (Michigan) v Zedinjenih državah.

**Poravnajte
naročnino
za
»KMETSKI
LIST«!**

100.000 ton koks v zaloznici. Pogled na ogromno skladišče koks na prostem pri Bochumu. V ozadju vidimo največji barometromer v remskem industrijskem ozemlju.

Millijardni dobički pri vžigalicah. Trust švedskega vžigaličnega kralja Kreugerja, ki ima monopol vžigalic tudi v Jugoslaviji, je imel lani 172 milijonov švedskih kron dobička (1800 milijonov dinarjev). Kakor je iz teh števil razvidno, ni uničujoča gospodarska kriza dobičke vžigaličnih kapitalistov nič zmanjšala, zato so pa ruške vžigalične tovarne na cesti.

Čuden dobrotnik. V gornjeitalijanskem mestu Milanu se je pojavil te dni nenavaden dobrotnik. Po mestnih ulicah je drvel avto in stresal na cesto bankovce po 50 lir. Ljudje se sprva sploh niso zmenili, ker so smatrali, da razmetava reklamne letake. Prvi je spoznal pristne bankovce neki 60letni mož, ki jih je v družbi z dvema dečkoma pridno pobiral in res nabral precejšnjo množino. Policija je opazila njegovo početje in ga prijela, dočim se je obema dečkoma posrečilo pobegniti. Čigav je bil avtomobil, ki je trosil po mestu denar, policija ni mogla ugotoviti.

Vlak povozil avtomobil. V bližini Montignosa na Laškem je povozil brzovlak Rim—Turin na nekem železniškem križišču potniški avtomobil in vseh pet potnikov ubil.

Revolucija na otoku Madeiri. Na lepem portugalskem otoku Madeiri, kjer je prebil v izgnanstvu svoje zadnje ure zadnji avstrijski cesar Karol, je izbruhnila te dni revolucija. Vlade se je polastilo 9 vstašev. Portugalska je odposlala na otok oboroženo vojsko in oddelek vodnih letal, da uduše upor.

Moderni roparji. Te dni je propadla v Lodzu na Poljskem trgovska banka s 30 milijoni zlatov zgube. Oblasti so aretirale ravnatelja banke, ker so prišle na sled njegovi zvezi z roparji, ki so svojčas oropali banko, ravnatelja pa zaprli v blagajno. Izkazalo pa se je, da je bil gospod direktor z roparji lepo dogovorjen.

Bajne zlate rudnike so baje odkrili v provinci Minas Gareas v Braziliji. Ta vest se bliskovito razširila po celem svetu in boga-

stvaželjni ljudje so v nepretrganih procesijah valijo proti srečni pokrajini. Z avtomobili, aeroplani in železnico tekmujejo, kdo si bo preje zagotovil rudarske koncesije. Koliko pa je na teh vesteh resnice, se še ni moglo ugotoviti.

Tajnost uspeha pri delu.

Za delovnega človeka ni vseeno, v kakšnih okoliščinah izvršuje svoje delo. Če dobi delavec n. pr. večjo plačo, vpliva to mnogo ugodnejše na uspeh njegovega dela, kakor če zasluži tako malo, da ne ve, ali naj si kupi kaj pametnega, ali pa naj vse skupaj požene brez pravega haska in koristi.

Uspešnost dela in pa razne okoliščine, ki vplivajo na to uspešnost, preiskujejo in študirajo dandanes v posebnih laboratorijih, še bolj pa v velikih fabrikah, ki so na uspešnosti dela v prvi vrsti zainteresirane. Preizkave v fabrikah so tem pomembnejše, ker se ozirajo v prvi vrsti na prakso in na dejanske razmere, ki jih je v laboratoriju težko ustvariti. Preizkavati je namreč treba včasih veliko število oseb leta in leta, to pa je za laboratorij predrago, v fabrikah pa je vse to zastonj na razpolago.

Tako so v neki fabriki opazovali uspešnost dela pri 5 delavkih, ki so izdelovale telefonske aparate. Opazovali so celi dve leti, kako vpliva na uspešnost dela spanje. Taki poskusi so za laboratorij nemogoči, v fabriki pa je bilo to opazovanje zelo lahko. Delavke so delale »na akord«, t. j. kolikor več so naredile, toliko več so zaslužile. Na ta račun so žrtvovale tudi lep del časa, ki je bil namenjen za počitek. Opazovanja pa so pokazala in dokazala, da so dekleta naredile toliko več, kolikor dalje so spale. Če so namreč spale samo po 7 ur, so sestavile po 98 aparatov na uro, če so spale po 8—9 ur, so naredile do 100 aparatov, če pa so spale nad

9 ur, se je povečala uspešnost njihovega dela na 103 aparate na uro. Ta opazovanja uče, da tisti, ki dela preko mere na račun svojega počitka, napačno dela. Uspeh pri delu ima samo dobro spočit človek.

Važne so pa tudi še druge okoliščine. V neki fabriki, kjer je bilo zaposlenih nekaj sto delavk, ki so opravljale svoje delo v veliki skupni dvorani, so 5 delavk prestavili v posebno sobo, kjer so delale lahko v popolnem miru. Njihovo delavnico so opremili z raznimi priprostimi okraski, da je bil prostor čisto prijazen in ne tako dolgočasen, kakor je bila velika dvorana. Uspeh dela v veliki dvorani so primerjali 2 in pol leta z uspehom v mali dvorani in so dognali, da so delavke v malem, prijetnem prostoru naredile za tretjino, večsih pa celo za polovico več kakor njihove tovarišice v veliki dvorani.

Velik vpliv na uspešnost dela ima tudi ropot. Občutljivost za ropot ni samo prazna domišljija, ampak silno vpliva na živce in s tem tudi na uspešnost in na kakovost dela. V neki fabriki so to natančno dognali. V fabriki so izdelovali zelo občutljive aparate za menjanje toplote. Zraven tiste delavnice so pa kovali kotle. Kovanje kotlov je povzročalo silen ropot, ki je vplival na uspešnost dela v sosedni delavnici tako, da so pri preizkušnji finih aparatov morali po 60 aparatov od 100 zavreči. Ko so pa delavnico za fine aparate premestili od delavnice za kotle daleč proč, tako da so mogli mehaniki delati mirno, je bilo od 100 aparatov le še po 7 slabih ali pa še manj.

Ni pa vsak ropot, glas ali šum za uspešnost dela škodljiv, ampak je lahko tudi koristen, če sliši uho glas v taktu. Je namreč dosti opravil, ki jih mora roka vršiti enakomerno, to enakomernost pa pospešuje enakomeren zvok. Zato vidimo, da delavci pri svojem enakomernem delu pogosto pojejo kakšen veseli marš, da jim gre delo hitreje od rok.

Janko Furlan:

Južna Srbija ali Makedonija.

(Konec.)

Bolj delaven in napreden je ondotni naš narod (890.000), to je Makedonci (prvotno prebivalstvo slovanskega porekla) in Srbi. Arnavti ali Albanci (vseh 460.000) bivajo večinoma po goratem zapadnem delu dežele in so tudi slab ter nekulturen delavec.

Siromašna je pokrajina na lesu; vse planine so gole in le mestoma obrastle s pokvečenim grmičevjem ali drevjem (hrast, gaber, jesen). Vendar pa so še nekatere planine pokrite z lepim lesom.

Pomanjkanju lesa so deloma krive vojne in tudi pomanjkanje vlage. Padavin (dež, sneg) je nekam polovico od naših krajev, torej 5—600 mm, ki pa so enakomerno razdeljene na vse letne čase, izvzemši vardarsko Južno Srbijo, ki trpi poleti (julij do polovice) na suši in pomanjkanju vode. Tekoče vode, potoki in manjše reke se posuše in večje upadejo. Temu nedostatku kljubujejo prebivalci z namakalnimi napravami, ki jih srečaš vzdolž Vardara. Ugodno je tudi, da je v nižinah v globini 5—6 m (ravninah znatno manj) talna voda in so noči razmeroma hladne, ker se zemlja naglo ohladi. Tedaj se kmetovalec za delo lahko posluži zgodnjih jutranjih in večernih ur.

Dva vetrova se tamkaj javljata: »vardarac« in jug. Prvi veje od Skoplja proti jugovzhodu in povzroča večkrat mrzle zime. Po par dni v mesecu veje jug, topel veter, ki precej utruja.

Čujejo se pomisleki glede zdravstvenih razmer, zlasti o malariji. Izgleda kakor da bi bilo tamkaj malarično grobišče. Nepobitno

je, da so močvare v ravninah, ki jih Vardar poplavlja, legla malarije. Nasprotno pa je zopet res, da ne more biti muha nikdar konj. Poznam kraje izven naše domovine, ki so bili malarični toliko časa, dokler je namen posvečeval to sredstvo (malarijo). Danes ni več to mogoče in malarije — ni več, dasi niso ti kraji nič manj močvirni od Makedonije. V našem slučaju pa je več nepoučenosti nego namen. — Kdor pozna učinke higijene (zdravstva) cení čistočo, tečno hrano, dober zrak, zdravo vodo itd. Saj sem čul od mnogih naših ljudi v Skoplju (Slovencev) in okolici, da ni tako hudo kot gre glas. Od nekaj stotin naših ljudi jih je obolelo na malariji le malo odstotkov. Sicer se tamkajšnji zdravstveni zavod, ki uživa svetovni sloves, zelo zavzema, da urei zdravstvene razmere. Kdo mu lahko uspešnejše pomaga, ako ne ravno poljedelec! Z osušenjem močvar iz gospodarskih ozirih in v lastnem interesu bo posredno odstranjal pogoje malarije. Prav za to je naša kultura. Če so cele generacije izumrle v pomanjkanju in trpljenju, da so nam zapustile dedščino — ki se z njo tako radi ponašamo, zakaj naj bi se mi temu izogibali, osobito ko gre za dobro poedincu in skupnosti, sedanjosti in našim pokolenjem? Ko gre za osnovo nujnih in večnoveljavnih kulturnih dobrin?

Ondotne terenske in podnebne razmere dopuščajo gojitev razen vseh naših poljskih sadežev še nekatere industrijske, kakor tobak, mak, bombaž, riž, konopljo. Kakor poljedelstvo, tako se da uspešno dvigniti tudi živinoreja in sicer od goveda in prašičev do drobnice in čebelarstva, svilarstva in ribarstva. Sedaj goje največ drobnico, govedo (ponekod bivole, mezge in osle, ki jim služijo kot tovorna živina. Pota so namreč slaba, zato blaga ne prevažajo. Vsa živina je borna in v razmeroma majhnem številu. Eno in drugo je na

dłani in razumljivo: kakovost blaga zavisi od kulturne stopnje poedinca in naroda, pičlo število živine pa je posledica turških vpadov v deželo, ko so Arnavti poljubno napadali srb-ske vasi in odganjali živino.

Prostrani planinski pašniki, kamor zaženejo živino čez poletje, so zelo ugodni. V Povardarju pa pasejo Aromuni velikanske črede ovac. Aromuni so makedonski Romani, največ jih je okrog Bitolja. Nekateri kraji so zelo prikladni za vse kmet. panoge, drugi le za nekatere. Ob spodnjem Vardaru je zemlja povsod ugodna za poljedelstvo, živinorejo, vinarstvo in sadjarstvo (za koščičasto sadje, zlasti breskve in marelice, za lupinjake, orehe, mandlje, lešnike in tudi fige. Že stari Rimljani so gojili v ondotnih krajih trto. Težka usoda, ki je toliko stoletij visela nad deželo, je uničevala tudi njo. Na mesto starih domačih trt, ki jih je trtna uš uničila, se porajajo nasadi na ameriški podlagi. Samo v tikveškem okraju bi se lahko pridelalo okrog 2 milijona ok grozdja (1 oka = 1 kg 28 dkg). Grozdje zori kake tri tedne pred našim.

Kar se tiče vnovčenja produktov, sta uvaževanja vredni mesti Skoplje in Solun. Skoplje, stara srb-ska prestolnica, ki leži ob gornjem Vardaru, šteje nad 80.000 prebivalcev. Vardar je deli v desni in levi breg. Po novem gradbenem načrtu bo to lepo mesto s slikovito okolico naglo izgubilo orientalsko lice, ki prevladuje osobito na levem bregu. Tukaj je stalo že starorimsko mesto Scupi, na kar spominja še vedno dobro ohranjeni rimljanski, sedaj Dušanov most.

Naravno, da se bo mesto razvijalo vzporedno z gospodarskim in kulturnim razmahom podeželja. A že danes so dani pogoji za gotov razvoj; tam je sedež banovine, vojaške stanice, industrija in trgovina se premikata na novo osnovo, širili bodo železniško stanico

Bogata občina.

Največji občinski proračun na svetu ima Newyork. Ta proračun je tako velik, da bi se dalo z njegovimi dohodki kriti izdatke vseh 48 držav, iz katerih obstoje Zedinjene države severo-ameriške. London, Pariz in Berlin izdajajo za svoje občinske potrebe na leto tudi prav znatne svote, toda z Newyorkom nikakor ne morejo tekmovali. Proračun mestne občine Newyork se že zelo bliža eni milijardi, seveda eni milijardi dolarjev ali 56 milijard dinarjev, in kakor prerokujejo dobri poznavalci razmer, bo l. 1935. proračun prvo milijardo že prekoračil. Za tekoče leto potrebuje Newyork 616 milijonov dolarjev samo za upravne stroške, brez stvarnih izdatkov! Lepo svoto morajo pa plačati vsako leto tudi za odplačevanje in obrestovanje občinskega dolga, ki znaša poldrugo milijardo dolarjev. Pregled tistih del pa, ki jih hočejo izvršiti že v najbližji bodočnosti, kakor nove podzemne železnice, šole, jetnišnice, bolnišnice, knjižnice in muzeje — torej ta pregled kaže, da bodo vse te velike stvari veljale že 2 milijardi dolarjev. Za kritje tako velikih izdatkov seveda ne zadostujejo redni davki, ampak mora mesto iskati vedno nove vire dohodkov drugod (delež na državnih davkih, razne licence, globe itd.).

L. 1921. so bili dohodki newyorške občine pač manjši kakor dohodki Zedinjenih držav, bili pa so znatno večji kakor dohodki vsake posamezne države. Od l. 1921. dalje pa so se dohodki skoro podvojili. Dohodki so se povečali v prvi vrsti na račun vedno dražjih stavbišč, kar je tudi davek na stavbišča silno zvišalo. En primer: svet, na katerem stoji nebotičnik »Pershing Square Building«, je veljal pred 2 leti 4 in pol milijona dolarjev, danes pa ga cenijo na 9 milijonov dolarjev! Samo za vodo iz vodovoda plačujejo Newyorčani na leto po 24 milijonov dolarjev. Ena petina občinskega dolga odpada na stroške za

in gradili nova državna in zasebna poslopja, uravnavali ceste itd.

Tudi Solun 210.000 preb.) bi mogli v gotovem pogledu jemati kot odjemalca v poštev. Če bi pa to ne bilo mogoče, ostane možnost do še bolj oddaljenih tržišč, le naseljenici bi morali svoj duševnost preobraziti, to se pravi, da bi naj gospodarstvo prilagodili zahtevam novih razmer. To je za naš življenjski in ondolnih krajih toliko lažje, kolikor se da že v osnovi graditi gospodarsko življenje v združnem pravcu, ki je edini pravi kašipot z ozirom na splošne, kakor tudi tamkajšnje izjemne razmere.

Lepo je poslanstvo našega naroda v ondolnih krajih, to je čitljivo že iz te razvite slike. Če pa prištem še resnico, da je tamkajšnji slovanski narod dober, pošten, gostoljuben, lahko odpadejo vsi predsodki. Res ni na njem evropske civilizacije, pač pa je v toliko večji meri prirodna kultura. O tem nas prepriča že kratek stik s tem človekom.

Moji sorojaki iz Primorja so si že začeli graditi tamkaj novo domovino. Tako veleva usode ukaz. Tam ob Tikvešu, pri Demir Kapiji, kjer preide Vardar skozi sotesko v Djevdjelijsko polje, so z vso življenjsko silo in voljo pričeli sekati pot v novo življenje. Ni in ne bo to lahko, seveda ne. Malone iz nič bo treba pričarati življenje. A narod, ki je živel na skopih tleh Istre in golinah Krasa, narod, ki je prehodil dve Kalvariji, ne klone. Trše življenje — večje kljubovanje, jačje mišice in bolj jeklena volja. Telesno in duševno izčrpan, a kljub temu prežet hrepenenja po življenju, bi rad skupno gradil gospodarsko in duhovno stanico po vzoru primorske vasi, ki je bila žarišče materijelne in srčne kulture.

V njihovem in občem interesu je, da jim prizimo pomoč vsi, da bo ta prva celica njihove nove domovine mogla prosperovati.

podzemne železnice, ki pa na drugi strani nosijo občini tudi lepe letne dohodke.

Precej nad 300 milijonov dolarjev odpada na leto samo za plače občinskih uradnikov in delavcev. »Armada« newyorških občinskih nameščencev je precej večja kakor je prava armada Zedinjenih držav. Ogromno število občinskih nameščencev je pa posledica strankarske občinske politike. Ta »politika« je ustvarjala vedno nova službena mesta, ki so jih dobili seveda samo zvesti in vneti strankarji, dasiravno so bila popolnoma nepotrebna. Vpliv strankarije se je poznal tudi pri odmeri plače za vsako službeno mesto. V newyorški občini imajo »pisarniške moči« po 900 do 7000 dolarjev na leto in stenografinje po 900 do 4000 dolarjev, kakor je pač nanesla politika. Mnogo dobro plačanih uradnikov pa si zna na občinske stroške pridobiti še lepe postranske zasluzke.

Za pokojnine izda Newyork po 22 milijonov dolarjev na leto. Pravico do pokojnine ima nameščeneec po 20 službenih letih, star pa mora biti 55 let. Pokojnino odmerijo na podlagi plače, ki jo je prejemal nameščeneec povprečno v zadnjih 5 letih. Kakor pa pri plačah, tako so tudi pri pokojninah silno velike razlike. Nekateri uradniki prejemajo samo po 900 dolarjev na leto, so pa tudi taki, ki so jim dovolili razni »politiki« po 20.000 dolarjev na leto. To pa je denar, s kakoršnjim se da tudi v Newyorku prav lepo in udobno živeti.

Za kratek čas

Francoski pisatelj Feydeau (reci Fejdô) je šel nekega dne v okolico Pariza na sprehod in se je ustavil v neki kavarni. Ko je pristopila gospodinja in ga vprašala, kaj želi, je Feydeau vprašal:

»Ali imate cikoriije?«

Gospodinja se je začudila, pa navsezadnje mu je le prinesla zavojček cikoriije.

»Ali je imate še kaj?«

»O, še; še 29 zavojčkov!«

»Prinesite mi še te!«

Ko mu je gospodinja prinesla vseh 29 zavojčkov cikoriije, je pa Feydeau rekel:

»Dobro; sedaj mi pa prinesite porcijo dobre, čiste kave!«

TEDENSKI KOLEDAR.

- 19. aprila, nedelja: Leon IX.
- 20. aprila, ponedeljek: Neža Mont.
- 21. aprila, torek: Anzelm.
- 22. aprila, sreda: Var. sv. J.
- 23. aprila, četrtek: Adalbert.
- 24. aprila, petek: Jurij.
- 25. aprila, sobota: Marko.

SEJML.

- 20. aprila: Ponikva, Sv. Tiln, Šmarje pri Celju, Radeče pri Zid. mostu, Leskovec pri Krškem.
- 21. aprila: Novo mesto.
- 22. aprila: Ptuj, Ponikva, Motnik.
- 24. aprila: Hoče, Sv. Jurij ob j. žel., Sv. Jur pri Hrastovcu, Sv. Jur ob Svečini, Laško, Zdele, Mozirje, Škofja Loka, Podšentjur, Planina, Radovljica, Črni vrh, zužemberk.
- 25. aprila: Kostivnica, Sv. Jurij ob Taboru, Oplotnica, Dobova, Bučka, Grosuplje, Hottavlje, Mozelj, Št. Jur pod Kumom, Sv. Volbenk, Beltinci.

VALUTE.

Dati moramo za:

1 nemško marko	Din	13'54
1 francoski frank	"	2'22
1 švicarski frank	"	10'94
1 avstrijski šiling	"	8'—
1 angleški funt	"	276'50
1 ameriški dolar	"	56'60
1 češkoslovaško krono	"	1'68
1 italijansko liro	"	2'98

Kje je resnica?

Ko čitam in premostrivan strokovne razprave o sredstvih, katera naj bi nam omogočila dvigniti produkcijo, ozir. zboljšati kvaliteto naših pridelkov, kar dežuje najrazličnejših priporočil posameznih umetnih gnojil. Naštevati jih po imenu, mi ostane prihranjenost — saj jih zna to po vrsti iz prav malo štedljivih reklam že skoro sleherni šolarček. — Na podlagi teoretičnih dognanj, kakor po lastnih praktičnih izkušnjah, pa pogrešam med vsemi temi gotovo fosfatno gnojilo, ki tako po visokoprocenčni vsebini hranilnih snovi, kako po svojem dolgotrajnem učinku, vsebini apna in vsemu temu odgovarjajoči najnižji ceni, daleko prekaša vsa druga fosfatna gnojila; to gnojilo je zlasti razklejena kostna moka. Poleg tega praktični kmetovalci neredkokrat opažamo, da se zemlja, ki se je pogosto gnojena z rudninskimi gnojili, rada nekako okisa (saj superfosfati brez dvoma vsebujejo še nekaj žveplene kisline, ki je ostala v njem pri procesu fabricacije).

Ne vem, ali proizvajalec tega gnojila — ker se pač ravna po načelu, da se dobro blago samo hvali — ne poslužuje danes toliko važne reklame, ali kaj je vzrok, da se ničesar ne čuje o tem — za našega kmetovalca najvažnejšem fosfatnem gnojilu?!

To gnojilo po mojem mnenju — zlasti v današnji gospodarski ozir, finančni krizi — zasluži večjo prednost in pozornost; ne samo vsled tega, ker stane % fosf. kislina skoro polovico manj, kakor v drugih fosfatnih gnojilih, ampak tudi zato, ker se njegov učinek pozna po štiri do šest let. Ako n. pr. v jeseni protrošena kostna moka manj koristi pšenici, bo zato več pomagala njej sledeči ajdi, za njo sajenemu krompirju, ovsu, detelji itd.

Da to gnojilo ni slabo, priča konečno tudi dejstvo, da gre večina tega — pri nas izdelanega umetnega gnojila brez vsake posebne tozadevne reklame v inozemstvo, dočim naš kmetovalec v splošnem — menda vsled kričeče druge reklame — komaj ve, da se isto doma proizvaja in prodaja.

Želeti bi bilo, da pričujoče vrstice ponatisnejo tudi vsi drugi listi, ki jim je na srcu dobrobit našega kmetijstva in s tem splošnega blagostanja, da se ostvari izjavijo tudi drugi kmetovalci, ki imajo tozadevne morebitne skušnje — zlasti pa kmetijski strokovnjaki.

V. Janhar.

Ob priliki letošnjega XI. ljubljanskega velesajma v dneh od 30. maja do 8. junija, bodo prikazane poleg naporov in sadov naše obrti, industrije in trgovine tudi stvaritve slovenskega duha, stvaritve elite naših likovnih umetnikov, v razstavi, ki naj po dolgem presledku zopet združi slovenske likovne umetnike vsej struj v harmonično celoto, da ponovno in glasno dokumentirajo obstoj osobite slovenske umetnosti, tako močne in plodovite, da vzdrži danes tudi najstrožji evropski kriterij in ki se že uveljavlja v največjih kulturnih centrih Evrope. Naravno, da bodo združena v impozantni reviji slovenske likovne umetnosti kvalitativno neoporečena dela, ne oziraje se na pripadnost k strujam. Razstava bo odprta vsem in prosta posebne vstopnine ter bo brez dvoma mnogo doprinesla k propagandi za slovensko umetnost. Umetnine se bodo odprodajale na licu mesta.

Tržne cene v Ljubljani, dne 1. aprila 1931. Govodina: na trgu: 1 kg govejega mesa I. vrste 16—20, II. vrste 14—18, III. vrste 10—12 Din. — Teletina: 1 kg telečjega mesa I. vrste 23, II. vrste 18 Din. — Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. vrste 20—23, II. vrste 16—18 Din. — Drobnica: 1 kg koštrunovega 14—15, jagnjetine 68—20 Din. — Perutnina: Piščanec majhen 15, večji 20, kokoš

25—40, petelin 25—40, raca 30—40, nepitana gos 80, domači zajec, manji 4—10, večji 12—20 Din. — Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 2'50—3, 1 kg surovega masla 25 do 28, čajnega masla 36—44, masla 30—36, hohinjskega sira 24, sirčka 7—8, eno jajce 0'50 do 1 Din. — Pijače: 1 liter starega vina 16 do 22, novega vina 12—14, 1 čaša piva 3—4'50, 1 vrček piva 4—4'50, 1 steklenica piva 5'50 do 6 Din. — Kruh: 1 kg belega 4, črnega 3'50, rženega 3'50, ena žemlja 0'50. — Sadje: 1 kg luksuznih jabolok 14, jabolok I. vrste 12, II. vrste 10, III. vrste 8 Din. — Mlevski izdelki: 1 kg moke št. 0 3'10—3'55 na debelo, 3'75 na drobno, št. 2 2'80—3'25 na debelo, 3'50 na drobno, št. 4 2'25—2'40 na debelo, 3'25 na drobno, št. 6 1'85—2 na debelo, 2.75 na drobno, kaše 5—6, ješprenja 5—6,

ješprenjčka 8—10, otrobov 1'50—2, koruzne moke 3—3'50, koruznega zdroba 4—4'50, pšeničnega zdroba 4—5, ajdove moke I. vrste 7, II. vrste 5, ržene moke 3'50 Din. — Žito: 100 kg pšenice 200—210, rži 185—200, ječmena 185—200, ovs 200—230, prosa 180 do 190, koruze 140—145, ajde 200—210, fižola ribničana 270, prepeličarja 280, 1 kg graha 8 do 10, leče 10—12 Din. — Kurivo: 50 kg premoga 30, tona premoga 460, kubični meter trdih drv 140—150, mehkih drv 70 Din. — Krma: 100 kg sladkega sena 100, pol sladkega sena 85, kislega sena 70—75, slame 50 do 70 Din. — Mariborski svinjski sejem dne 10. aprila. Pripeljanih je bilo 329 svinj. Cene: mladi prašiči 5—9 tednov stari 90—150, 3 do 7 mesecev stari 280—450, 8 do 10 mesecev sta-

ri 500—650, 1 leto stari 1000—1800, 1 kg žive teže 8—9, 1 kg mrtve teže 11—12 Din. Prodanih je bilo 62 svinj. Kupčija srednja. Dunajski živinski sejmi. Na goveji sejmu 7. t. m. je bilo prignanih 1455 komadov klavne živine, od tega 159 iz Jugoslavije in 668 iz Romunije. Voli so se podražili za 5 grošev, biki pa za 10 do 25 grošev. Za kg žive teže notirajo: voli izjemno 1'75—1'85, I. 1'40 do 1'70, II. 1'10—1'35, III. 0'90—1'05, biki 1 do 1'30, krave 0'80—1'20. — Na svinjski sejem je bilo prignanih 13.200 komadov, od tega 1721 iz Jugoslavije, 6025 iz Poljske in 2375 iz Rumunije. Mesne svinje so se podražile za 5 do 10 grošev, pitane pa za 5 grošev. Za kg žive teže notirajo: pitane svinje I. 1'58 do 1'62, angleške križne 1'45—1'60, kmečke 1'45—1'60 in mesne 1'60.

Hranilnica Dravske banovine

Ljubljana

prej
Kranjska hranilnica v Ljubljani

Hranilnica Dravske banovine, Maribor

Hranilnica Dravske banovine, podružnica Celje
prej
Južnoštajerska hranilnica v Celju

Za vloge jamči DRAVSKA BANOVINI z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo

Najugodnejši pogoji za nalaganje prihrankov in za najemanje kreditov

Kovači!

Najboljši trdi in mehki koks
kovaški premog

Vam nudi

Družba „ILIRIJA“ - Ljubljana
Dunajska cesta 46. Telefon 28-28

POLNOMASTNI,
POLMASTNI in
TRAPISTOVSKI

SIR

ima stalno v zalogi po zelo ugodnih cenah.

EKONOM
LJUBLJANA
Kolodvorska ul. 7

Naročajte „Grudo!“

Kako pridelati mnogo dobrega blaga?

Vzemimo na pomoč ona tehnična sredstva, ki povzročajo večje in boljše pridelke, obenem pa zmanjšajo pridelovalne stroške. Eno teh sredstev je:

Apneni dušik, ki vsebuje 16—20% dušika in do 70% apna, to je skupno 80—90% rastlinske hrane. Apneni dušik vpliva blagodejno na vse posevke. Travniki dajo bujno in dobro seno. Na njivah, vinogradih in sadonosnikih povzroči apneni dušik večji pridelok tako kakovostno kakor količinsko.

Nitrofoskal-Ruše pa vsebuje vso potrebno rastlinsko hrano: dušik, fosforno kislino, kalij in apno. Vsled tega nadomestuje vsa ostala enostranska umetna gnojila in je prikladno za vse posetve in vsako zemljo.

Apneni dušik in Nitrofoskal-Ruše se lahko naroči pri „EKONOM-u“, Ljubljana, Kolodvorska ul. 7, ali pa pri:

Tvornici za dušik d. d., Ruše pri Mariboru

ki raziskuje tudi zemljo in daje navodila za umno uporabo umetnih gnojil.

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg 15
dežniki

Na malo!

Na veliko!

Ustanovljeno 1839

EKONOM

Osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani
Kolodvorska ulica št. 7.

Nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinejšo banaško in domačo moko, koruzo, krmila, špecerijsko blago in ostale v to stroko spadajoče predmete.

VELIKA ZALOGA

vseh vrst umetnih gnojil, modre galice ter najboljšega trboveljskega in splitskega portland-cementa

JAJCA ZA VALENJE kakor tudi 1 dan stare piščance in račke prodaja od 2 leti starih, iz Holandske importiranih rac Khackicampbell in belih indijskih trkačic, ki nesejo na leto preko 280 jajc, od Rhodeisland-kokoši (2 leti starih iz Angleške importiranih), od štajerskih kokoši ter od velikih belih turških kodrastih gosi. Rhodeisland-kokoši in race so bile odlikovane v Beogradu na razstavi z bronasto medaljo in diplomom, v Zagrebu z denarno nagrado, a gosi v Zagrebu z zlato medaljo. Cena jajcem od Rhodeisland in od rac Din 5'—, enodnevnne račke in piščanci Din 10'—, štajerska jajca Din 2'—, piščanci Din 7'—, fco Konjice. — Naročiti:

PRVO DRAVINJSKO PERUTNINARSTVO,
Betka Žagar, Slov. Konjice.

Bila je Zlatica v desetem letu —
v tem krenkem in pogumem se dekletu.
razvil je zmisel, da nad vse je snaga.
Zato pri branju mamci pomaga.

In delo urno šlo je izpod rok,
ustvarja čuda mila Zlatorog:
perilo je kot svila mehko, belo,
da srce Zlatice ga i veselo.

Oj Zlatica — glas gre okrog:
nad vse je terpentinsko mila Zlatorog!

(Nadaljevanje sledi.)

5

Zlatorog

Gorenjci!

Vseh vrst **umetna gnojila, semena** in
druge predmete dobite po najugodnejših cenah pri

A. Jeglič

Lesce pri Bledu

**ZALOGA: stavbnega materiala,
trboveljskega cementa,
zidne in strešne opeke**

ZASTOPNIKE

za prodajo šivalnih
strojev, separatorjev,
koles, gramofonov,
elektrotehničnih pred-
metov . t. d. pod zelo
ugodnimi pogoji
s p r e j m e m o.

„CENTRA“ trgovina
šivalnih strojev t. d.
Ljubljana,
Poštni predal 248.

ŠIVALNI STROJI

„GRITZNER“
„ADLER“
in kolesa,
najboljši material,
precizna konstrukcija, krasna
oprema ter najnižja cena
so samo pri

Večletna garancija!
Penk v vseserjski bronpladen!

Jos. Petelinc, Ljubljana

ob vodi, v bližini Prešernovega spomenika

2.500 dinarjev

zaslužite najmanj me-
sečno, če obiskujete v
Vašem okolišju ljudi
Tovarna Vega, Ljub-
ljana, poštni predal
307. Priložite znamko
za odgovor!

Oblastveno koncesi-
onirana
šoferska šola
GOJKO PIPENBACHER
Ljubljana, Gosposvet-
ska cesta št. 12
Zahtevajte informacii-

**Lep češki
SEMENSKI
OVES**

vedno v zalogi

E ONOM
Ljubljana

Kolodvorska ul. 7

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D. LJUBLJANA

prodaja po naj-
ugodnejših cenah
samo na debelo:

Premog,
domači in inozemski
za domačo kurjavo
in industrijske svrhe.

Kovaški premog
vseh vrst.

Koks,
livarniški, plavžarski
in plinski.

Brikete

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D.
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 15/L

Pristopajte h

Kmetijski Matič!

Brezobrestna posojila

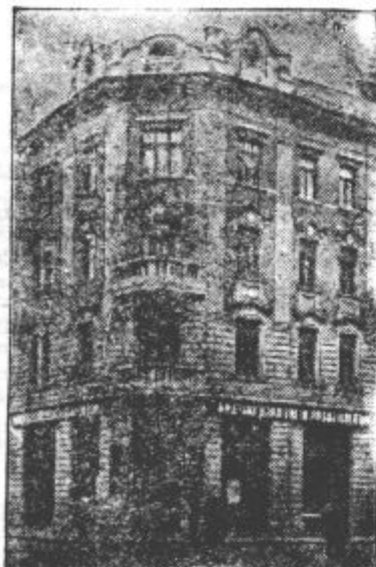
za zidavo hiš, za nakup hiš in posestev, za prevzem
hipotek na hišah in posestvih daje svojim članom

„Jugrad“

Jugoslovanška gradbena in kreditna zadruga
r. z. z. o. z. v Ljubljani, Kolodvorska ul. 35/L

Krajevno zastopstvo: Maribor, Aleksandrova 48

Pravila proti plačilu Din 5⁰⁰ v znamkah. Za odgovor
prosimo znamko. / Uradne ure od 8-12 in od 14-18.

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun pošl. hranilnice št. 14.257

registr. zadruga z neomejeno zavezo

Brzjavni: „KMETSKI DOM“

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Telefon: številka 2847

VLOGE na knjižice in tekoči račun obrestuje po
5 1/2 %, brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po
7 % brez odbitka davka na rento

Stanje vlog nad 30.000.000 dinarjev
Rezerve nad 700.000 dinarjev

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. POSOJILA daje proti poročtvu, na
vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8-12 1/2, in od 3-4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8-12 1/2,

Podružnici v Kamniku, Glavni trg, in v Mariboru, Slomškov trg 3